

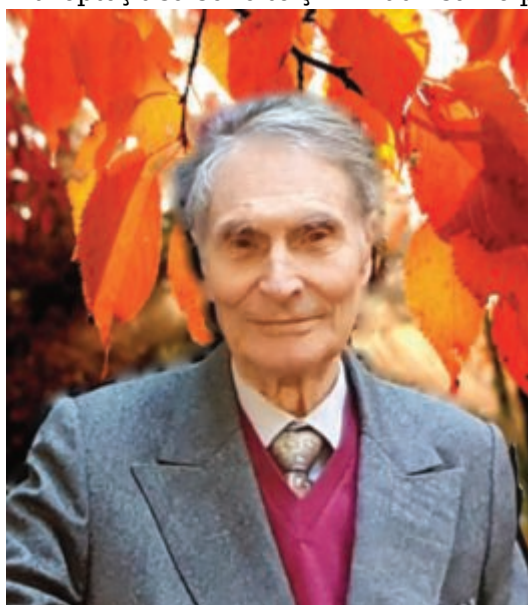
Despre scriitorul, traducătorul literar și publicistul Mihai Maxim, ajuns la al optzeci și treilea an de viață, s-a scris mult. Cronici și studii literare, reportaje de la lansări și prezentări ale cărților sale au fost publicate în reviste literare ce apar sub egida Uniunii Scriitorilor, ajungând până în îndepărtata Canadă (Observatorul din Toronto). După cum aflăm din „Dicționarul scriitorilor și publiciștilor botoșăneni” (Silvia Lazarovici, Botoșani, 2022), deși s-a consacrat scrisului abia în anii senectuții, a reușit să se facă cunoscut în literatura română prin paisprezece volume – șase romane și opt traduceri literare din scriitorii ruși.

Astfel, istoricul și criticul literar Constantin Călin în Prefața la romanul „Egoismul unui vis” îl consideră pe Mihai Maxim, un recuperator al timpului pierdut, iar scriitorul Nicolae Rotaru în cronica romanului „Jocul cu focul” (2021) constată că, venit târziu în plutonul scriitorilor de calitate, Mihai Maxim confirmă și reconfirmă cu fiecare carte pe care o trimite la întâlnirea cu cititorii.

Licențiat al Facultății de Filologie, secția Limba rusă – Limba română de la prestigioasa Universitate din Iași (1963) și al Facultății de Limbi romanice de la Universitatea din București, secția Limba franceză – Limba română (1973), a unit cele două mari literaturi, aparent linii paralele, prin teza de doctorat „Maxim Gorki și literatura franceză”. Aprofundarea unei asemenea teme l-a determinat pe regretatul Marian Teodorescu să constate în postfața la romanul autobiografic al lui Mihai Maxim „Scutul de speranță” (2015) că în personalitatea acestuia s-au ciocnit Crivățul de Miazănoapte cu Mistralul de Miazăzi.

A profitat de șederea îndelungată în spațiul de limbă, selectând și traducând din limba rusă cărți care au prezentat interes pentru cititorul român. A inițiat la Editura Paideia ciclul Vieți intime, arătând fața hidoasă a unor monștri ai istoriei – Hitler, Lenin, Stalin, versus geniul lui Dostoievski. A ales momente cruciale din istoria URSS, precum rolul mareșalului Malinovski în înfrângerea Germaniei, dar și politica controversată a lui Hrușciiov. Se cuvine să remarcăm că Mihai Maxim și-a prefațat cărțile traduse și le-a însoțit cu note explicative, adevărate incursiuni literare.

Așa află cititorul român că fostul ocaș, genialul Dostoievski, a fost logodit pentru o scurtă perioadă de timp cu o tânără de os domnesc – stră-strănepoată a lui Matei Corvin. Și, citind în traducerea lui Mihai Maxim romanul antiutopic Noi, scris de prozatorul vizionar rus Evghenii Zamiatin în 1920 și publicat, pentru prima dată, patru ani mai târziu în America, ne dăm seama că acesta le-a servit ca sursă de inspirație lui George Orwell pentru a scrie mult mai mediatizat roman „1984” (publicat în 1949), și lui Aldous Huxley pentru „Minunata lume nouă”. Activitatea de traducător literar l-a îndreptățit să solicite și în 2007 să fie primit în Uniunea Scriitorilor.

Din 2006 înapoi, consacratul și talentatul traducător literar Mihai Maxim începe să fie bântuit de gândul unui alt gen de traducere. Traducerea sentimentelor și a gândurilor proprii, a experiențelor trăite în particular, expunerea lor în limbajul universal al trăirilor resimțite nelămurit sau pregnant de către toți cititorii săi, fiecare în felul său, observă scriitorul Ovidiu M. Curea în Prefața la volumul „Tablouri în miniatură” (2020).

Publică astfel, în 2007, volumul autobiografic „Satul de sub ape” pentru ca din 2015, să-i apară la fiecare doi ani romanele „Scutul de speranță”, „Fereastră spre altădată”, „Egoismul unui vis”, „Jocul cu focul” și antologia de regăsiri publicistice „Tablouri în miniatură”. Folosirea cuvântului celui mai potrivit la locul potrivit, deprindere câștigată prin traduceri, l-a ajutat să obțină un discurs narativ expresiv și fluent.

Descrierea locurilor natale și a oamenilor cunoscuți în timpul copilăriei îi va forma rigurozitatea documentării în prezentarea locurilor și a timpului în care se desfășoară acțiunea. Lumea muzicii și mediul academic cărora le aparțin personajele principale din „Egoismul unui vis” ca și orașele Iași, Câmpulung și Napoli, unde acestea trăiesc, sunt atât de reale, încât creează impresia că autorul le-a cunoscut personal. Impresia devine certitudine în romanul „Jocul cu focul” pentru descrierea mediului diplomatic și a lumii constructorilor din orașele București, Berlin și Moscova. Impresia de autenticitate rezultă și din introducerea în romane a unor personaje din viața reală.

În „Egoismul unui vis” – diva Arta Florescu și baritonul Emil Pinghircu de la Opera din Iași sau academicianul Horia Hulubei, iar în „Fereastră spre altădată” – artistul liric Dan Spătaru sau profesorii Alexandru Zakordoneț și Elena Stratulat de la Universitatea din Iași, așa cum i-a cunoscut autorul în anii studenției. Scrierile sale au atras atenția unor personalități marcante ale literaturii contemporane. Spre exemplificare selectăm câteva „Referințe critice” care îi însoțesc cărțile.

Acad. Victor Crăciun: „Scutul de speranță” este o oglindă a sufletului autorului, fidelă și cu scilipiri care lasă să se vadă și ceea ce el nu dorește întotdeauna – de la nostalgii și tristeți legate de părinți și prieteni, la sensibilități și slăbiciuni. Ion Fercu: „S-a spus despre acest volum că este „istoria unei vieți”. Cred că este mai mult decât atât. Este cartea unei Lumi, un Remember în creuzetul căruia sunt estetic și fericit topite aventurile inocenței, nostalgiile și tristețile înnobilate de lumină. Ileana Vulpescu: Într-o epocă schimbătoare, care îți dă dureri de cap și de inimă, apare o carte – biografia unui contemporan al nostru pe care viața nu l-a răsfățat întotdeauna.

Citind cartea „Scutul de speranță” a lui Mihai Maxim, te simți ca după un drum lung, ajuns la un liman de liniște netulburată. Ovidiu M. Curea: În „Fereastră spre altădată” a lui Mihai Maxim este, de fapt, vorba de două ferestre. Două ferestreatrăgătoare, frumoase, inteligenteștinere, pentru că este vorba de două fete pe care le-a iubit concomitent și cu aceeași intensitate. Cartea este fascinantă și i-a impresionat până și pe corifeii Uniunii Scriitorilor din România, care i-au acordat premiul „Cartea Anului 2017” la Literatură pentru Tineret. Nicolae Dan Frunteletă: „Egoismul unui vis” este o carte despre iubirea care se zidește din lucrurile mici de fiecare zi, despre dreptul la iubire al unei generații prinse în mângâierea istoriei, așa cum a fost generația autorului, a mea, a celor ca noi. În prefața la „Egoismul unui vis”, Constantin Călin, care i-a fost coleg de facultate la universitatea ieșeană, îi face lui Mihai Maxim un portret călinescian:

Când ne-am revăzut după mulți ani la o întâlnire de promoție, prima constatare a fost că a dobândit „ținută”, una impecabilă, prestanță și pregnantă, lucru ce se reflectă în atitudini. Referindu-se la volumul de „Regăsiri publicistice”, dr. Ioan Gh. Popa afirmă că: „Tablourile în miniatură” și, cu atât mai mult, romanele domnului Mihai Maxim impresionează prin bogăția și varietatea imaginilor din diverse epoci, ceea ce conferă povestirilor sale forță de persuasiune, autenticitate și perenitatea. Activitatea literară a lui Mihai Maxim s-a împletit în mod fericit cu cea publicistică. Articole omagiale apărute cu ani în urmă în Historia și Hyperion (Conu Puiu), sau eseuri (Moscova crede în

lacrimi) vor fi incluse în romanul autobiografic „Scutul de speranță”.

Opera lui publicistică cuprinde peste o sută de articole, reportaje, eseuri apărute în cei cincisprezece ani, care s-au scurs de la debutul în presă. Pentru a ilustra tematica abordată, vom enumera doar titlurile câtorva capitole din volumul „Tablouri în miniatură” - Chemareapământului, Eminescu, Iași-capitalasufletului meu, Prietenii dintre aștri, Despre cărțile prietenilor mei, Evenimente literare, Conștiința națională. Având acces la arhivele unor familii care au jucat un rol important în istoria noastră, a publicat în revista „Historia” seriile „Din arhivele familiei Stroici” și „Din memoriile unui medic legist”. Scriindu-i prefața, renumitul scriitor și publicist Nicolae Dan Frunteletă, a girat cu prestigiosul său nume, valoarea ultimului roman „Jocul cu focul” - pe care îl consideră o carte adevărată, un vârf al prozei pe care o scrie autorul din marginea Bucovinei - ceea ce confirmă aprecierea de care se bucură seniorul Mihai Maxim în rândul confrăților.

prof. univ. dr. Gheorghe Țiclete

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*